

Investiguem i actuem

ELS ECOSISTEMES

14

Nivell educatiu/destinatari: Cicle superior d'Educació Primària.

Nre. participants: 50 alumnes dividits en tres grups. A cada grup un educador.

Durada: Sortida 5 hores (matí i tarda) i acció posterior a l'escola.

Espai necessari: Espai natural on hi hagi diversitat d'ecosistemes.

Recursos i materials:

- Joc de 18 targetes dels ecosistemes.
- Quadres resum ecosistema mida A3.
- Cistell per recollir petites mostres.
- Llapis i suports de fusta.
- Bosses de cel·lofana per recollir mostres de sòl.
- Tres murals (amb paper d'embalar) d'1,20 x 3 m.
- Retoladors de colors.
- Pega i cinta adhesiva.
- Guies de fauna i vegetació del Montseny.

CRITERIS	
1	●
2	●
3	●
4	●
5	●
6	
7	
8	●
9	
10	●
11	
12	●
13	●
14	
15	●
16	
17	●
18	
19	●
20	●
21	●
22	●
23	
24	●
25	●
26	●
27	●
28	●
29	●
30	●

Objectius, continguts i finalitats

Mètode

Avaluació

Recursos

Territori

Organització i planificació

Objectius

- Descobrir les principals característiques de tres ecosistemes del Montseny.
- Identificar les parts d'un ecosistema i quines relacions hi ha entre els diferents elements que l'integren i intervenen.
- Observar i identificar els components vius i inerts dels ecosistemes.
- Discutir i debatre el paper humà en el desequilibri i l'alteració d'un ecosistema determinat i concretar accions que en facilitin la recuperació.
- Saber expressar-se i presentar, amb un esquema, els elements d'un indret determinat i les seves relacions.

Continguts destacats

- Ecosistema.
- Clima i sòl.
- Fauna i vegetació.
- Obaga i solana.
- Relació entre els elements d'un ecosistema.
- Ús i abús del recursos.
- El paisatge com a valor patrimonial.

Com es fa l'activitat?

1. Preparació (a qualsevol indret del bosc)

El grup de 50 participants es divideix a l'atzar en tres grups de 15 a 18. Cada grup, acompanyat per un educador o una educadora, investigarà un ecosistema. L'alumnat no sap quins són els tres ecosistemes que s'investigaran ni què és el que haurà de fer.

2. Desenvolupament

Per introduir el concepte d'ecosistema, cada un dels tres grups, en indrets diferents, fa un joc cooperatiu.

Cada alumne rep una targeta que descriu un element característic d'un ecosistema (en aquest

cas, de la verneda, de l'alzinar o de la castanyeda). Aquest element és de fauna o de vegetació, de situació geogràfica, de clima o de sòl.

Cada participant ha de buscar aquells elements (targetes) que tenen els altres companys amb els quals creu que té relació i que comparteixen el mateix ecosistema. Per exemple, s'haurien de reunir els que tenen les targetes alzina, cantó solell de la muntanya, gaig... És important el debat que sorgeix entre els participants sobre amb qui s'han d'agrupar o no. Tots han d'estar d'acord amb l'agrupament que es faci. Facilita l'activitat si l'educador dóna la consigna que els qui tinguin el nom d'arbre segur que van separats (no pertanyen al mateix ecosistema) i que se situïn en indrets diferents de l'espai on es fa l'activitat.

Aquesta activitat agrupa l'alumnat en 3 subgrups (un amb les característiques de l'alzinar, l'altre amb les de la verneda i l'altre amb les de la castanyeda). L'educador aprofita aquesta subdivisió per visualitzar els tres ecosistemes que els altres grups investigaran i presenta l'ecosistema que han d'observar, analitzar i sobre el qual trobaran informació.

Cada educador porta el grup a un indret característic de l'ecosistema que el grup ha d'investigar i sobre el qual recollirà informació, que després haurà de transmetre als altres dos grups que són en un altre ecosistema. Es fa la recollida de mostres de vegetació i l'educador

presenta la fauna que s'hi pot trobar. Es recull una mostra del sòl, es comenten les relacions i les adaptacions de cada element al seu hàbitat i es plantegen problemes ambientals propis de cada ecosistema, com per exemple la malaltia dels castanyers (xancre).

Es fan grups petits de 3-4 alumnes i es dóna un esquema en blanc (full resum) de mida A3 a cada grup perquè hi recullin els conceptes que s'han anat utilitzant al llarg del recorregut.

3. Avaluació i seguiment

En arribar al centre es fa un mural gran (un per a cada classe i ecosistema), que serà el resum dels tres indrets estudiats, amb mostres, dades i imatges recollides al bosc. Cada grup explica a la resta de companys (als altres dos grups) el que ha descobert, com és i com funciona el seu ecosistema. Entre tots esbrinarem que les relacions entre els elements permeten l'equilibri de qualsevol ecosistema i que el que en diferencia un o un altre són només els elements que els componen.

4. Acció posterior a l'escola

El grup ha d'identificar un desequilibri d'un ecosistema proper al seu centre, analitzar les causes d'aquesta alteració (normalment relacionades per l'acció humana) i proposar accions que afavoreixin la disminució i/o l'eliminació d'aquestes alteracions.

S'escull una acció determinada i es concreta com es durà a terme: per exemple, una campanya de sensibilització i comunicació a les famílies, una jornada de recuperació d'un espai determinat, articles per difondre, cartes...

Suggeriments i orientacions didàctiques

Les targetes per iniciar l'activitat són de 5 colors diferents; cada color representa un element de l'ecosistema. Facilita la realització de l'activitat que l'educador comentí que a cada grup hi ha d'haver una targeta, com a mínim, de cada color.

Durant aquesta activitat és important que els participants es facin preguntes i que l'educador no els en doni la resposta directament, sinó que ajudi a buscar-ne el perquè, ja sigui entre tots o, en arribar al centre, amb materials de la biblioteca o consultant Internet.

És important que cada grup elabori sol el mural per tal de poder explicar-ho millor als companys.

Activitat fàcilment adaptable per a alumnes de 4t d'Educació Primària (cicle mitjà).

Per saber-ne més...

VAQUETTE, P. *Juegos para descubrir la naturaleza*. Martínez Roca. 1996.

PUJOL, J. *La vida al bosc*. Col·lecció Bivac n.2. Barcelona: Teide, 1985.

DEL CARMEN, L. *La recerca al bosc*. Col·lecció Bivac n.1. Barcelona: Teide, 1984.

DEL CARMEN, L. *La recerca al sòl*. Col·lecció Bivac n.4. Barcelona: Teide, 1984.

Autoria

Santa Marta

Dr. Ariet 6

17406 Viladrau

Tel. 938849131

c/e: ambiental@viladraueducacio.com

Web: www.viladraueducacio.com

SANTA MARTA

